

J.J. Cremer online bibliotheek

WWW.JACOBCREMER.NL

KENTEEKENEN VAN FATSOEN,

getrokken uit de brieven van een commis-voyageur

AAN ZIJN VRIEND JANUS,

AFGESCHREVEN DOOR

J. J. CREMER.

.

Al tamelijk wel, waardste JANUS, kom ik tegenwoordig op de hoogte om mij als een zeer voornaam en hoogst fatsoenlijk persoon voor te doen.

Ja, jongenlief, 't is een groot voorregt, indien men kan opmerken en het talent bezit, om in praktijk te brengen hetgeen men in de hooge wereld gebeuren ziet.

JANUS, wij hebben 't altijd zoo best met elkander kunnen vinden en daar je nu den patroon hebt verlaten om als reiziger van het huis JEEGER & COMP. de wereld in te treden,

zoo wil ik je, gedachtig aan onze vriendschap, de juiste middelen aan de hand doen om, even als ik, wanneer de bezigheden, vooral op den zondag, het veroorlooven, u *en vrai gentilhomme* te kunnen vertoonen.

Wij hebben veel vóór, JANUS, dat wij drie jaren in het gezelschap van LENEUF, den *maître tailleur* van onzen patroon verkeerden. Al aardig hebben wij door dien omgang den Franschen slag beet gekregen, want gij weet wel, hoe LENEUF, nog kort vóór uw vertrek, toen wij met de winkeldames en heeren de potpartij hadden, verklaarde, dat er aan 't hof niet beter Fransch kon gesproken worden dan in onzen kring.

Fransch, JANUS, dat is toch altijd een hoofdvereischte. 't Is verschriklijk onfatsoenlijk ons gemeen en plat Hollandsch te spreken. Engelsch! Ja, ze zeggen wel dat de Engelsche taal thans meer in de mode is, doch ik bespeurde er weinig van en 't laat zich hooren dat zij niet algemeen wordt, want de hooge fatsoenlijke stand is behoudend, en nieuws aan te leeren of in praktijk te brengen kost al te veel inspanning.

Vooreerst dan, JANUS, spreek Fransch, spreek

altijd Fransch, denk zelfs, wanneer ge over straat gaat, hardop in 't Fransch; maar, dit zeg ik u, nooit over *mantilles* of *gui-pures*, maar altijd over graven en freules of wat met de hoogheden in verband staat.

Wat uw *toilet* betreft, de *tailleur* van JEEGER zal, even als LENEUF, wel het juiste snid aan uw rok en pantalon geven, maar vooral, jongenlief, verlakte laarsjes en op uwe kaken hamvormige bakkebaarden.

Zorg steeds, JANUS, althans in de plaatsen, waar gij gezien wilt wezen, dat ge nooit uw stalendoos in persoon draagt; neem altijd een jongen en laat hem minstens twintig passen achter u aankomen, want zaken hebben is erg onfatsoenlijk. Verder, mijn vriend, is de wijze, waarop gij loopt, gansch niet onverschillig, 't hoofd op zijde, den neus in de lucht, maar vooral een weinig voorover en al braden de musschen op de daken, een *tween* onder den arm. Groeten op straat is in 't geheel niet voegzaam, den hoed afnemen staat bijster *commun*. Ziet gij personen, die een groet verdienen, knijp dan uw oogen half dicht, glimlach, buig uw hoofd even naar uw regter

schouder en wend het dan spoedig naar eene andere zijde, des noods naar eene *modiste*, die voor haar raam zit, want, op mijn woord van eer, modistes en winkeldames daar moogt ge zelfs op straat zoo vriendelijk tegen zijn als ge maar wilt.

Wanneer gij somtijds eens een *coup* hebt gemaakt, waar de patroon niets meê te maken heeft — gij verstaat mij — verknoei dan toch nimmer uw geld aan den zoogenaamden « kale bluf ». 't Is kale bluf waar ge niets verder meê komen zult, indien ge u in een afgesleten huurrijtuig rond laat toeren. Spaar uw geld en *loop* liever, loop liever tienmalen met uw *tween* over den arm en uw lorgnet in 't oog — want goed te kunnen zien is ook bijzonder onfatsoenlijk — rond de buiten-societeit, alsof ge uw rijpaard wachtende zijt, dan dat ge een glas advokatenborrel of zelfs malaga drinkt, in een tent of kroeg, waar iedereen binnenrukt, die geen lid van N°. één kan worden.

Spaar uw geld, JANUS, en dineer liever eenmaal in een der eerste hôtels *goed*, dan dat ge u tweemaal voedt, zonder aan uw fatsoen te werken.

Komt gij de groote zaal binnen, waar *table d'hôte* gehouden wordt, zie dan volstrekt niet naar 't geen op tafel staat, maar valt u een persoon in 't oog, die twee of drie ordeteekenen op de borst heeft — 't metalen kruis niet medegerekend — knijp dan weder glimlagchend, hoofdbuigend uwe oogen digt, en hoewel de gedecoreerde u niet kent, hij zal zijn geheugen ontrouw noemen, u wederkeerig toeknijpen en terwijl gij, na de wijnkaart te hebben ingezien, een flesch St. Julien bestelt — maar vooral St. Julien — zal hij aan zijn buurman vragen of gij niet de zoon van den baron A. of van generaal B. zijt.

Als ge de soep eet, vooral slobberen of liever slurpen, jongenlief, en in 't minst geen moeite doen om den *garçon* in 't aangeven van borden of lepels en vorken behulpzaam te zijn. Aan tafel iets lekker noemen is allerijse-lijkst gemeen; nooit vragen wat het is dat men u voorzet. Gij moet eten alsof ge niet weet dat er zuurkool in de wereld is en wanneer u spijsen worden voorgezet, waarin ge zwarte stukken vindt, dan moet ge die toch vooral niet ter zijde leggen, in de meening dat het iets

onzindelijks is ; beste JANUS, al vindt *gij* 't niet, 't is een erkende lekkernij, want die zwarte stukken noemt men truffels en kosten razend veel geld. Zijt *gij* bij toeval naast een persoon geplaatst, die u wat *bourgeois* toeschijnt, geef hem op zijne vragen vooral geen antwoord, doe alsof *gij* niet bemerkt dat hij u aansprak, maar geef te gelijktijd een minzaam knikje aan eene ver van u afgeplaatste jonge dame, die *gij* bij toeval de freule van L. hebt hooren noemen. Let op, de dame zal blozen, eensklaps zal zij een gesprek met haar papa of mama aanknoopen, uw regter buurman, een vreemdeling van hoogen adel, die straks van zijn regter buurman, betreffende de schoone, werd ingelicht, zal u vragen of ook *gij* haar kent en terwijl *gij* vreeselijk met uw broodje gaat kruimelen, antwoordt *gij*: — en 't is geen leugen — eenmaal met de freule van L. gedineerd te hebben. 't Is mij gebeurd, JANUS, dat zulk een *coup* mij een *tour en calèche* bezorgde. Met een baron *en calèche*, hoe vaar je? Je zoudt me niet gekend hebben, JANUS, en of ik JANUS zou gekend hebben, indien hij ons toevallig op den weg ware tegengekomen, daar

zal ik het antwoord liefst op schuldig blijven, want om fatsoenlijk te handelen, moet men in sommige gevallen wel kort van geheugen zijn. Één ding echter, wanneer ge ooit in zoo'n rijtuig mogt komen, zoo raad ik u vooral, niet te zitten, neen, liggen moet gij, al is het laken ook nog zoo wit en zoo zuiver, gerust het hoofd er tegen aan, liggen is een hoofdvereischte, alleen fatsoenlijke lieden begrijpen hun positie in zoo'n rijtuig, 't is hun niets vreemds en alleen door eene *nonchalante* houding kan men toonen dat zulk rijden een alle-daagsche zaak is.

Denk nooit, JANUS, dat ge voor een fatsoenlijk man zult gehouden worden wanneer ge eenige avonden achtereen in het *parterre* der opéra verschijnt. 't Woord *parterre* alleen klinkt den man van rang en fatsoen in de ooren alsof wij van den Engelenbak spraken. Neen, vriend, nooit daar beneden, liever eens in 't *balcon*, of wel in de *stalles*, dan avonden achtereen in dat verwenschte *parterre*.

Eene bijzondere studie wordt er toe vereischt om daar op eene waardige wijze te verschijnen en voor een neef of vriend

van den Franschen ambassadeur te worden aangezien.

JANUS geeft acht! Gesteld de *Favorite* wordt opgevoerd. Ten zeven ure neemt de voorstelling een aanvang. Ten half acht ure begeeft gij u derwaarts, vergeet vooral niet een tooneelkijker te huren, let wel, omdat gij den uwen vergeten hebt. Welnu, de deur der balconloge wordt u geopend, en, juist op het oogenblik dat *Fernand* uit het klooster is vertrokken, het sombere kloosterportaal in een lagchenden tuin wordt herschapeu en eene bevallige chanteuse van « *Rayons dorés* » begint te zingen, treedt gij binnen, buigt uw hoofd eenmaal naar de regter- en eenmaal naar de linkerzijde, waarna gij uw hoed op den grond en uw ligchaam in een fauteuil werpt, terstond den kijker voor uwe oogen plaatsende, om, *niet* naar het tooneel, maar — zoo brutaal mogelijk — de zaal met toeschouwers rond te zien — vooral niet naar de bovenste galerij — lang, zóó lang tot dat de eerste acte geheel is afgespeeld.

't Gaat, JANUS, met het mooi vinden als met het lekker vinden. Toon volstrekt door geen

handgeklap, in 't geheel niet door bravogeroep, dat de muziek of zang uwe gehoorzenuwen streelt. 't Gebeurt somwijlen dat de *Favorite* werkelijk eene *Favorite* is, dan, ja dan maakt het een onderscheid, gij kunt u dan spoedig overtuigen of het handgeklap fatsoenlijk wordt. Wanneer het *parterre* in een uitbundig gejuich losbarst over het « *O! mon Fernand* » etc. der *Favorite*, glimlach dan meêlijdend en debiteer aan een heer, die met een rood lint in zijn knoopsgat naast u zit, dat gij te Milaan heel wat anders hebt gehoord en wanneer *Fernand* zijn: « *Cette épée avilie, je la brise à vos pieds* », uitgalmt, zeg hem weder dat het « *tu mens* »! van DUPREZ in de *Jérusalem*, die gij te Parijs hebt gehoord, heel wat sterker was. 't Geen gij bijzonder te observeren hebt zijn de balletten die de opéra ontsieren *). Met alle gerustheid kunt gij dan met uw kijker de bevallige en kiesche luchtsprongen volgen, die om het kunstige alleen uwe bewondering wekken en uwe attentie boeijen, maar vooral, JANUS, neem geen ijs in de *entre-actes*, men zou alras op het denkbeeld komen dat ge geen ijs aan 't dessert gebruikt hadt.

*) Lees versieren.

JANUS, wilt ge u hoogst fatsoenlijk houden, verlaat dan uw loge nog vóór dat de belangrijke scène tusschen *Leonore* en *Fernand* in het vierde bedrijf plaats grijpt, of wel vertrek juist op het oogenblik dat het: « *Fernand imite la clémence* », uit den mond van *Leonore* het plebs in vervoering brengt, en ik ben verzekerd dat, zoo gij u na eenige dagen, of weken, of maanden weder in de balcon-loge vertoont, men u den groet zal geven als ware gij een Don, of Lord, of Comte in eigen persoon. Jongenlief, ik heb hooge verwachtingen van de toekomst, wie weet hoe uw vriend GERRIT — onuitstaanbaar onfatsoenlijke naam — uw vriend GÉRARD nog eenmaal *carrière* zal maken. De goede manieren verschaffen in de hooge kringen den besten toegang; geld is een bijzaak, want gij, die jaren boekhouder bij den patroon zijt geweest, gij weet het best, hoe onfatsoenlijk het terstond betalen is.

Vaarwel, JANUS, welligt later meer. Volg den raad van uw vriend, die zich noemt:

GÉRARD.

P. S. Het is zeer fatsoenlijk tot de Waalsche religie te behoren; de Hollandsche kerken zijn in de beschaafde wereld geheel uit de mode.

I N H O U D.

Jaartellingen en Feestdagen van het jaar 1856.

Eclipsen.

Verjaardagen.

Kalender.

M E N G E L W E R K.

<i>Didymus</i> . Schach Mirza. Romance. (Vrij gevolgd naar het nieuw Perzisch van Ak-Mirî-Effendi)	Bl. 17.
Tweede kamerzaal	— 22.
<i>L. W. van Deventer</i> . Nog is Neêrland niet verloren	— 23.
<i>Simon Pijpekop</i> . Dioscorea Batatus	— 26.
Onverstand.	— 28.
<i>S. M. Boësen</i> . Ochtendkout	— 29.
Meening	— 31.
Te Keulen	— 32.
<i>N. B. Donkersloot</i> . Verhaal van een dollen hond. <i>Met een Plaatje</i>	— 36.
<i>P. A. v. d. B.</i> Eene gemengde soirée	— 57.
<i>J. Sasse</i> . Hoe eene oude jonge jufvrouw dwalen kan. (Travestie op SEIDELS <i>Doodgraver</i>).	— 75.
<i>Didymus</i> . Onder vier oogen	— 79.
Beweering en Bewijs.	— 80.
<i>H. Ilpsema Vinckers</i> . Hoe 't FAUST en MEPHISTO verging op een togt naar 't Oldambt, in 't midden van de XIXde eeuw. <i>Met een Plaatje</i>	— 81.